

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.

1. Tanner De polypo felici her ex utero extirpato 1741
2. Henn De atrophia infantium 1709
3. Henn De Dentibus 1708.
4. Thieringer De fractura tibial 1758
5. Thierry De partu d. H. a mala formatione pelvis 1754
6. Thielmann De medicamentis mercurialibus 1715
De albumi 1715
7. Tinchant De periculo operationis fistulae ani a casu
internae procedentis 1740
8. Tinchant De periculo operationis fistulae ani 174
9. Tilton De variolorum morbo 1784
10. Toggenburger Casus stuporis proleici inoculatione curatus 1760
11. Tommas De pararenteri abdominis 1710
12. Tremel Circa febrem malignam universalem A cortis Peruvianae
in metastases illius officinam 1764
13. Protz De delirio 1740
14. Ulrich De hypercatharsi in urina Galapae felicitas curata 1741
15. Ulrich De febre in genere momenta quaedam 1721
16. Wttondeorff De bile 1744.
17. Voelckner De amputationis limitibus 1785
18. Volmar Quaestio an vitium sanguinem resolvat aut coagulet 1741
19. Vollmar De fulmine tactis 1765

DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICO - OBSTETRICALIS
DE
P O L Y P O
FELICITER EX UTERO
EXTIRPATO
QUAM
DEO TRIUNO PRÆSIDE
CONSENSU
GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ
IN ALMA ARGENTORATENSIVM UNIVERSITATE
PRO
SUMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBUS
ET
PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS
RITE ASSEQUENDIS
SOLENNITER ERIT DEFENSURUS
JOHANNES JACOBUS TANNER
S^c. GALLO - HELVETUS.
DIE XIV. FEBRUARII MDCCLXXI.
H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Typis JOH. HENRICI HEITZII, Universitatis Typographi.

ILLUSTRIS GYMNASII
REIPUBLICÆ St. GALLENENSIS
DOMINIS PROFESSORIBUS

V I R O
DOCTISSIMO, PLURIMUM REVERENDO
DN. DANIEL WEGELINO
VERBI DIVINI MINISTRO, PROFESSORI S. S THEOLOGIÆ
PUBL. ORD. ET PASTORI ECCLESIÆ GALLICÆ
FIDELISSIMO

UTI ET
V I R O
EXCELLENTISSIMO EXPERIENTISSIMO
DN. DAVIDI CHRISTOPH.
SCHOBINGERO
MED. DOCTORI, PROFESSORI PHILOSOPHIÆ PUBL.
SENATUSQUE MAJORIS MEMBRO
DIGNISSIMO

NEC NON
DN. ABRAHAM TANNERO
CHIRURGO EXPERTISSIMO ET DEXTERRIMO, TRIBUNO
PLEBIS, PATRI QUAM DILECTISSIMO
SPECIMEN HOCCE ACADEMICUM
SACRUM ESSE VOLUIT

TANTORUM NOMINUM

addictissimus Cultor & obsequiosissimus Filius
AUCTOR.

S. I.

Permultis Uterum obnoxium esse morbis, quos tam ex sua natura recipit, quam & per foetum inclusum produci quotidie videmus, neminem latere valet. Ad quos & statum illum morbosum pertinere, ubi quidam tumores, ex Uteri substantia excrescentes, ejus cavum replent, nemo negabit. Quum autem hæ Excrescentiæ, POLYPOS vocant, gravis momenti largiuntur objectum Medentibus, hinc Speciminis inauguralis loco eas accuratius rimari constitui, fundatus quadam Observatione, quam cum Epicrisi sum allegaturus. Quas Rimationes B. L. ut tanquam Primitias laborum ex nondum satis exercitato calamo fluentium consideres, benigneque dijudices enixe rogo.

Observatio.

Fœmina quædam viginti & quatuor annos nata foetum enixa est mortuum octo mensium. Lapso anno obstructions mensium patiebatur; ab eodem tempore continuo sentiebat dolores capitis, ventriculi, intestinorumque tormina. Tribus

A

post annis hæmorrhagia subito afficiebatur uterina, qua cessante presso sequebatur pede fluor albus benignus. Per decursum septem annorum talium morborum vexabatur incommodis, quæ continuo quasi se invicem excipiebant, ita ut hebdomadibus quibusdam intercalaribus vel verus sanguis, vel humores ferofi ex cavo uterino per genitalia effluerint. Elapsis fere septem annis animadvertibat ægrota abdomen aliquatenus tumidum, nec non simul sentiebat gravitatem circa eum, ubi Uterus est locatus, locum, ita ut propemodum se gravidam crediderit. Quum non solum talia crescebant incommoda, sed & periculosa tum temporis oriebatur hæmorrhagia, adstantes jubente Domino RENAUDIN, *M. D. Consiliario Regio & Inspector Nosocomiorum & Offic. pharmaceut. Alsatiæ &c.* cujus auxilio per totum morbi stadium utebatur ægrota, adpellari Dominum WEIGEN, *M. D. Cels. Comit. Leining. Dachsburg. Consiliar. aulic. & Artis Obstetriciæ Magistrum primar. hujus loci, Præceptorem meum non satis venerandum*, curaverunt, ut, quid proprie morbus sit, inquireret. Ille statum orificii digito perscrutans, illud plane inveniebat clausum. Per carnem vero uterinam sentiebat aliquid corpus durum, de cujus natura nihil certi poterat pronuntiare, & ideo rem in medio, donec fatis aperto orificio melius corporis heterogenei naturam posset percontari, esse relinquendam, suadebat. Anno elapso fœmina vexabatur ambulans extra Urbem doloribus quasi ad partum, orificium adperiebatur plane, corpus heterogeneum per vaginam ad ejus aperturam usque paululumque extra illam descendebat. Obstetrix adpellata in tali statu fœminam inveniens, dum in parte inferiori aliquam detegebat Impressionem, verum adesse Uteri Prolapsum sibi adstantibusque persuadebat, hinc Vir obstetricans jam nominatus advocabatur, ut repositionem institueret. Ille perscrutans statim animadvertibat, plane aliud esse vitium ac Uteri Prolapsum, quoniam digitum ne quidem in simulatam rimam adigere potuit, simulque duritiem corporis heterogenei bene

discernere scivit ab illa, quæ Uteri est, nec non digitum circa totam peripheriam movere, & radicem basi tenuiorem digito attingere potuit; hinc foeminam certiore reddidit, illud, quod propendebat, esse de illa tumorum specie, qui Polypi dicuntur, a quo nulla alia ratione nisi extirpatione possit liberari. Ea, cognatis simulannuentibus, ejus curæ se tradebat, hinc extirpationem moliens, eam sequenti absolvit modo: Sumebat, postquam tumorem manus ope, quantum potuit, ad se traxit, filum ceratum aliquomodo tortum, immittebat illud incisuræ inter unguem & carnem Digni Indicis intercedenti adplicatum, ita ut duæ fili portiones propenderent, auxiliante digito medio in vaginam ad radicem Polypi usque, quæ fundo Uteri nuncce inverso dextrorsum accreta erat. Eo perveniens unam portionem fili circa Petiolum volvebat, illam dein circumvolutam portionem trahebat ad se ex vagina, ut ex ambabus extra vaginam propendentibus portionibus nodus possit fieri. Nodum digito indice ad petiolum usque sensim sensimque promovebat, ut ille satis constringeretur, & ita communicatio inter Uterum & polyposum corpus interciperetur. Eandem encheiresin denuo repetebat, ne hæmorrhagia esset metuenda. Filo satis constricto scalpellum loco infra ligaturam utramque adplicabat, & sensim sensimque abscindebat petiolum. Finita operatione ægrota ad quietem reponebatur. & quum elapsis quinque diebus absque ullis adhibitis injectionibus aliisve medicamentis, filum cum parte per ligaturam nutritione orbata in terram cadebat, Dominus D. WERGEN orificium tangens illud plane sentiebat constrictum. Foemina vero ab eadem hora ad hodiernum usque tempus sana vivebat, ab antecedentibus incommodis liberata, & experitur nunc singulis mensibus consuetam foeminarum molestiam, sanguineum fluxum. Polypus abscissus bilanci impositus ponderare fere æquabat duas libras, quod pondus omnino ex Figura in fine Dissertationis adjecta æstimari licet. Ejus substantiam, quem nunc sicuti innumera alia pretiosa tam naturalia, quam

arte facta Præparata affervat hujus Loci anatomicum Cimæliarchæum, cum ex priva Benevolentia, qua me semper dignatus est Excell. atque Experientiſſ. Dominus LOBSTEIN, *M. D. Anat. & Chir. Prof. P. O. Fautor atque Præceptor in æternum venerandus*, in eam inquirendi obtinui licentiam; inveni ex compacto - fungoſam, coloris ex albido rubri, ne minima quidem cavitate intus præditam, extusque fatis denſa obvolutam membrana.

§. II.

Enarrata nunce Obſervatione Inſtituti ratio videtur poſtulare, ut quid ſub Polypo intelligam? præcipiam. Quum autem circa denominationis rationem Auctores varias in ſententias abierint, non poſſum non, quin, antequam ad definitionem ſtruendam me accingam, & de hac re ſermonem injiciam. Hæc vox derivatur a vocabulis græcis Πολύς, quod *multus* ſignificat, & Πῆς, *Pes*. Cur autem hiſce excreſcentiis hoc nomen fuerit impoſitum, plane alia ſubest ratio. Teſte experientia novimus ſimilitudinem, res quasdam intercedentem ſæpe ſæpius denominationem ab hac illave re mutuandi & in aliam transferendi præbere occaſionem. Circa noſtrum objectum & id valere patebit. A Græcis enim ita ſunt denominatæ quædam animalium marinorum ſpecies, quæ multis pedibus ſunt ornatæ, & ideo jure hanc merentur denominationem. Nunc dum veteres Chirurgiæ Cultores illos Polypos marinos multis videbant inſtructos pedibus, dumque ſimul tales eorum oculis ſeſe repræſentabant excreſcentiæ præcipue nares faucesque occupantes, quæ minus ſollicito Obſervatori multis videbantur adhærere locis, hinc ſtatim felix ingenium analogiam ratione pedum has inter ſubſtantias detexiſſe ſibi perſuadebat, & decidebat quaſi ex tripode nomen horum animalium imponendum eſſe hiſce excreſcentiis. Quæ poſtquam tali fuerunt inſignitæ Nomine Cel. inter alios RUYſCHIO pla-

cuit similes alios locos infestantes tumores ita denominare, hinc & nostros, circa quos versamur, Uteri fungos a). Hæc cum adhuc obscura videntur, hinc quid ad ea magis dilucidanda debiles meæ vires valeant, tentare volui, indicans, quid hæc excrescentiæ sint? Cur recentiores Auctores eas variis locis sese infigere non amplius credant? quid Veteres in talem errorem induxerit? Id quidem melius fieri nequit, quam comparando proprietates illorum animalium cum illis, quæ hisce fungis conveniunt, tam ratione figuræ, quam soliditatis mollitieive, nec non involucri. Quod attinet ad figuram eam quandoque, fateor, omnino ita esse comparatam, ut multos ramos adesse pedes referentes multis videri possit. Sed quid sunt hi rami? Ante Cl. LEVRET b) omnes in eo conveniunt, quod hi rami tot sint radices, quas Polypus fixerit in Membranam Schneiderianam &c. Ille autem primus nubi hujus sententiæ Patronorum se opposuit, evidenter demonstrans, illos ramos omnes ex una radice parti corporis affixa oriri, sive omnes in communem petiolum confluere, ideoque jure illos *Adpendices* adpellavit, evidenti testimonio bases horum tumorum quidem a se invicem distinctas esse, sed haud minus ab uno eodemque trunco obtinere nutritionem. In cujus sententiam & Cel. PALLUCCI c) iniisse reperi. Duplicem hujus denominationis rationem allegat FABRICIUS AB AQUAPENDENTE d): "Polypus est tumor præter naturam in naribus internis abortus ex marini Polypodis similitudine nomen fortis, tum quod illius carnem repræsentet, tum quod suo complexu, qui ipsum capiunt, ulciscatur, ita vitium hoc nares comprehendens ipsas obstruit &c." Sed licet Cel. LEVRET e)

A 3

- a) *Observat anat. chir.* Obs. VI. p. 9.
 b) vid. *Observat sur la Cure radicale des plusieurs Polyypes de la Matrice* &c. p. 3. & sqq.
 c) In Libro, cui titulus est: *Ratio facilis atque tuta Narium curandi Polypos*, pag. 11.
 d) *Operat. Chirurg.* Part. I. pag. 181. e) *l.c.* pag. 4. & 8.

minime concedat, quin potius refutet, analogiam a pedibus esse derivandam, tamen totus in eo fuit, ut demonstret, corpus marinorum Polyporum convenire cum harum excrementiarum parte crassiori, quam corpus adpellant, inveniantur in Utero, sive in naribus, quarum priores ut plurimum figuram rotundam, posteriores vero oblongam, pyriformem æmulantes, cum hac illave Polyporum diversa figura ludentium specie sunt comparandæ. Præter hasce enumeratas proprietates aliæ adhuc observantur, molliem volo, colorem & involucrium. Nam corpus horum animalium molliusculum, eorum color pallidus, gelatinaque superficiem corporis totam obliniens quam optime ad nostros fungos posse adplicari statuit Cel. LEVRET *f*). In alio quodam analogiam se reperiisse credit Cel. PALLUCCI *g*), quia scilicet Polypus, sicuti animalia scissa membra reproducere possunt, & de novo quandoque vergerminat. Quamvis id verum sit, tamen nequaquam Veteres hac ex ratione tale nomen præ aliis selegisse mihi imaginari possum, quippe cum tum temporis nec Summus Medicorum talem admirandam proprietatem horum animalium cognovisse se gloriari potuit, ante aliquot annos demum per pulcherrima pericula Italarum & Anglorum demum dilucidatam & divulgatam. Quum nunc in eo cardo mex Tractationis non versetur, mihi que fere unum idemque sit, an nomen Polyporum hisce excrementiis jure conveniat, nec ne, hinc in sententiam Cl. LEVRET, donec vel propria olim experientia, vel & aliorum melius quid edocear, minime transire dubito.

§. III.

Sub Uteri Polypo intelligo omnem illius organi excrementiam carnoso-fungosam, magis minusve solidescentem, extus aliqua sive & nullo membranaceo obvolutam involucrio, intus vel aliquo cavo præditam, vel nullo, & petiolo ab Ute-

f) *ibidem.* *g*) *l. c. P. II.*

ri substantia propendentem. Ex definitione cum nunc pateat, Polyporum naturam diversam esse tam ratione consistentiæ, quam involucri externi aliarumque circumstantiarum, hinc minime mirum videbitur, Auctores de illis variis sub nominibus locutos fuisse. Percurramus ideo omnia Synonyma, quæ hinc inde in Auctõribus leguntur. Quum ejus substantia ut plurimum fungosa animadvertitur, ideo CELSUS *b*) de eo simpliciter sub nomine FUNGI locutus est, quem & sequebatur TULPIUS *i*), Amstelodamensis olim *Exconsul*. AETIO *k*) placuit nostrum Tumorem vocare ΤΗΝ ΚΕΡΚΩΣΗΝ, quam denominationem & retinuit DIONIS *l*); apud FABR. AB AQUA-PENDENTE sub termino EXCRESCENTIÆ CARNOSE de eo legi potest *m*). Analogiam habere cum aliqua cauda credit M. AURELIUS SEVERINUS *n*), ideo CAUDAM VAGINE illum adpellavit. Cum STALPART VAN DER WIEL *o*) & SOLINGENIO *p*) contigit aliquem videre Polypum, qui formam ficus præ se tulit, simulque cancrasæ fuit indolis, hinc de FICU CANCROSO mentionem faciunt. Cl. PUZOS *q*) voce CHAMPIGNON utebatur, quia illum cum aliqua Fungi specie hujus nominis comparans similitudinem animadvertisse putabat. Apud VOLTERUM *r*) sub termino SARCOMATIS de illo præcipitur. Tandem surrexit Cel. RUYSCHIUS *s*), qui voce POLYPI usus fuit, & nuncce plurimos inter recentiores Chirurges imitatores agnoscere valet.

§. IV.

Non inutile fore laborem, dum de varia Polyporum divisione sermonem injiciam, spero. Differunt ratione ma-

b) de Medicina Lib. 6. Cap. 18. No. 11 *i*) *Observ. med.* Lib. 3. Cap. 33. *k*) *Tetrabibl. medic.* Libr. 4. Ser. 4. Cap. 104 p. 92.
l) *Traité des Oper. de Chirurg.* Dem. 3. p. 282. *m*) *Operat. chir.* Part. 1. p. 94. *n*) *de efficaci Medicina* Cap. 94. *o*) *Observ. rar.* 87. *p*) *in sua Chirurg.* Edit. germ. p. 720. *q*) *Tr. des Accouchem.* p. 267. *r*) *Sebammen-Schul.* p. 48. *s*) *Observ. anat. chir.* Obs. VI. p. 9.

gnitudinis, ratione majoris vel minoris soliditatis, naturæ, fructuræ internæ externæque, & tandem respectu loci, in quem suas fixerunt radices. Quoad magnitudinem eos discernere possumus in PARVOS sive crescere incipientes & MAGNOS, qui plus minusve temporis jamjam extiterunt & creverunt. Prioris speciei in cadaveribus quosdam detexit exiguæ magnitudinis Ill. MORGAGNI *t*), inter quos & unus formam Pyri præ se tulit. Et hicce locorum hacce hyeme occasionem habui in Theatro Anatomico aliquem uterum lustrandi, in quo duæ excrescentiæ albidæ coloris, magnitudine thalamum floris Tanacetæ referentes videndæ erant, quarum una in fundo, alia in corpore uteri locata erat. Molliorem habebant consistentiam, nec in tota peripheria cum utero cohærebant. Quum hæc vidi suspicio mihi surrexit, sese forsitan ope Petioli altius uteri substantiæ infixisse, nec spes me sefellit, dum enim sollicite separaverim adhæSIONIS locum; & magis interiora versus scalpellum adegerim, sensim sensimque diametrum minorem inveni, donec tandem eo usque pervenerim, quo finis pedunculi firmiter infixus erat uteri substantiæ. Posterioris speciei omnes sunt, de quibus Practici loquuntur. Ratione consistentiæ illi solent distingui in POLYPOS FUNGOSOS & DUROS, qui & SARCOMATA proprie vocantur *u*). Si naturam sive indolem spectas, animadvertes dari tales, qui præter molestias à mole & pondere derivandas nullas ex sua natura creant; porro qui propter duritiem scirrhosam vel cancerum, detestandam scirrho sequelam, minitantur, vel revera jam in carcinoma degeneraverunt, sive tandem qui bonæ videntur esse indolis, sed post extirpationem iterum propullulant; priores BENIGNOS vocare liceat, alteros MALIGNOS, eosque tertiæ speciei singulari nomine VIVACES nominat Cl. LEVRET *w*).
interna

t) de Sedib. & Causis Morborum Epist. 46. No. 24. & Epist. 47. No. 28. & 30. *u*) vid. HEISTERI *Instit. chirurg.* Cap. 150. No. 2. *w*) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 588.

interna ad novam divisionem nec minus ansam præbet. Scilicet invenitur intus vel aliquod cavum vel nullum, illos **CAVOS** hos **SOLIDOS** voco. Polypi demum cavi subdividuntur respectu materiæ, quam continent. Vel enim includunt plane nihil, & sistunt cavum penitus vacuum x), vel in suo sinu foveant massas carneas, molas referentes sive materiam gelatinosam, atheromatofamve, sive & multis in glomos intricatis filamentis pilis similibus repleti sunt y). Polypum ejusmodi corpus intus quasi musculosum continentem describit **VATER** z). Ratione loci, ubi inseruntur nec inutiliter illos dividimus. **Cl. LEVRET** a) eos dividit in tres classes: in tales, qui fundo uteri adherent, qui collo & qui margini orificii externi affixi sunt. Sed non video, cur non æque in corpore matricis tales fungi possint propullulare ac in dictis locis, nec nostra Observatio, quam circa Polypos incipientes allegavimus, sententiam hancce minus adprobari finit. Quibus igitur præmissis evidenter patet, Polypum circa cujus historiam nos versamur ad classem eorum, qui bonæ indolis, petiolo de fundo uteri suspensi, extus aliqua membrana tecti, nec intus ullo cavo instructi sunt, referri debere.

§. V.

Nuncce in eo versetur tramite, necesse est, ut eruamus nostrorum Polyporum causam. Varias circa hanc rem in sententias abierunt Auctores, quum autem omnes allegare tam superfluum foret, quam & limites Dissertationis vetarent, quas

B

x) vid. *Recueil d'Observations, faites par Mr. SAVIARD* Obs. 36. Similem quoque asservat Cimeliartheum proprium Excell. atque Exper. Dn. Prof. **PFEFFINGERI**, Præceptoris summe colendi, quem ante aliquot annos ex Utero quodam excidit.

y) **LEVRET** *Mem. de l'Acad. de Chirurg.* pag. 525. & seq.

z) in *Museo anatomico proprio* p. 136

a) *Obs. sur la Cure radicale des plusieurs Polyypes* &c. P. 12.

dam præcipuas recensuisse sufficiat. Polypum efformari, quando folliculus glandulosus obstructione laborat, ita ut per hanc obstructionem tam ductus excretorius, quam vena sanguinem ad secretionem mucii inutilem revehens comprimantur, & quasi obliterentur, unde fieri debet, quod sanguis arteriosus valde in arteriolas agat, eas cumque illis folliculi parietes sensim sensimque distendat & volumen adaugeat credit Clar. SMELLIE *b*) & Cel. PORTAL *c*). Hæc explicatio valere possit, si solummodo Polypi ex collo Uteri & orificio propullulantes nostræ forent considerationis, sed dicant hi Cl. Viri, quomodo in cavo uterino id evenire possit, ubi nullos sinus mucosos per repetita experimenta detexit Ill. HALLERUS *d*). Plane aliam circa ortum Polyporum sibi efformavit ideam Cl. PUZOS *e*). Illi videtur verosimillimum, illos oriri, dum vasa uterina præcipue lymphatica varicosa redduntur, hinc per continuum adfluxum superfluumque lymphæ vitiatæ excoriantur, in suppurationem abeunt, talesque fungos protrudunt. Cel. LEVRET *f*) rationem quærit in cujusdam & quidem exiguæ uterinæ partis obstructione, quod punctum obstructum dein sensim sensimque majus volumen acquirit & in ea ratione, in qua ejus volumen adaugetur, tunicam Uteri internam sufficientem obducentem elevat, & demum sufficiens pondus acquisitum sua gravitate deorsum in longitudinem trahit. Nonne ultimæ sententiæ favet structura utriusque in quodam Utero reperti Polypi, quæ omnino a substantia uterina sola compactione differt, hinc & colore magis albedo? Nonne possunt fluida nimis viscida evadere, quæ per hanc rationem vascula minima non permeare valent, quin ea obstruant? Annon simul variis ex causis Solida justo laxiori possunt laborare coherentia? ita ut nimis sint debilitata & relaxata, hinc & impe-

b) *Traité de la Theorie & Pratique des Accouchemens, traduit de l'Anglois* p. 129. *c*) *Precis de Chirurgie pratique* Tom. II. pag. 237. *d*) *Prim. Lin. Physiolog.* §. 843. *e*) *Traité des Accouchemens*. p. 262. *f*) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 590.

tui humorum affluentium facillimo negotio cedant, seseque iusto plus distendi patiantur? Sententiam vero Cl. Puzos & pondus habere nec invitus confiteri cogor. Quoties post exclusiones foetuum eisdem progerminare videmus g)? ubi per separationem placentæ, quam subtilissimis vasculis cum Uteri substantia cohærere industria Cel. HUNTERI h) optime detexit, membrana decidua (ita enim vocat tunicam secundinarum extimam Cel. Vir, quam pro lamina membranæ uterinæ assumit), cumque illa reliqua Uteri tunica vel vi ab obstetrice in aliqua parte avellitur, vel proprio Marte quasi exfoliatur, unde spatium relinquitur, per quod vasa uterina excrescere valent. In hoc casu enim, etsi antea nulla visciditas humorum, nulla vasorum debilitas præsto fuerint, facile vasa disponuntur, ut fluidis cedant & se elongari patiantur, quoniam, separata in aliquo Uteri loco membrana interna, resistentia, quæ ceu causa auxiliatrix impedit, quo minus vasa sufficienti quidem robore instructa vitali distendantur, sublata, & ita æquilibrium inter actionem fluidorum in vasa & vasculorum reactionem in fluida diminutum est. Eodem modo & animadvertimus post vulnera carnem fungosam propullulare, quando per linteæ pressio æqualis & sufficiens, quam antea superinducta cutis executæ est, non reparatur. In utroque igitur casu vasa relaxata & elongata Polypum efformare juvant, hac sola cum differentia, quod in priori casu revera in causa sint, in posteriori autem demum disponantur per destructionem membranæ Uteri internæ. Sed ratione involucri membranacei, quomodo illud efformetur, aliqua interest differentia. In priori casu vasa obstructa & humorum adfluxui cedentia tunicam internam elevat, elongant & parant sibi crescendo quasi invo-

B 2

g) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III, p. 514. h) vid EJUS *Diff. de Nutritione Fetus.* Quum illam obtinere non potui, illius Experimenta allegata inveni in COOPERI *Diff. de Abortionib.* Lugd. Bat, habita a. 1767. p. 16 — 17.

lucrum. In posteriori autem casu membrana quasi de novo generatur. Novimus, post omne vulnus, quando cicatrix efformatur, partem læsam involucri privatam nunc iterum obtegi a continuata & quasi prolongata epidermide, si verus cutis defectus adfuerit. Porro notum est, Uteri membranam internam esse continuationem cuticulæ ab exterioribus per vaginam reflexæ. Cum nunc dicto modo tegumentum vulneribus superincrescat, cum Uterus quadam ejus involucri membranacei parte destituitur; cum ergo analogia interfit inter vulnus partium aliarum corporis & illum uteri statum, hinc non video, cur non colligere liceat, membranam Uteri increscere, quasi prolongari & elongatam super carnem illius loci fungosam extendi, & sic Polypum involucri donare.

§. VI.

Licet nunc generales erutæ fuerint Polyporum causæ, tamen nequaquam intelligitur, quomodo petiolus efformetur, an ille cum Polypo eandem agnoscat originem? an vero Polypus plane alius sit naturæ? unde figura pyriformis sive globulosa proveniat? quomodo Polypi cavi, quomodo vivaces progignantur? Hæ ergo quæstiones omnino sunt solvendæ. Primo aspectu nihil facilius videtur, quam Petioli polyposi ortum exponere. Quemlibet illum ex una eademque materia ac Polypi corpus esse conflatum sibi persuasurum esse firmiter credo. Quis unquam credidisset, solum Uteri internum involucrium crassius factum, elongatum &c. in petiolum mutari, uti vult Cl. LEURET *i*). Ille enim rem sibi repræsentat, quasi illud punctum Uteri inflatum, sensim majus factum, membranam illam tenuem elongaret, & quando ejus moles ita increvit, ut haud exiguum pondus æquaret, separaretur a reliqua Uteri substantia, & sic concederet, ut membrana Uteri elongata crassior evadat talemque formam accipiat, qualem petiolo

i) Mem. de l'Acad. de Cbir. Tom. III. p. 590. & seq.

esse novimus. An vero per involucrum tantus vaforum numerus accedat, ut in tale volumen incrementum possit Polypus necesse? tamen Cel. Viro fidem minime denegabo, quippe qui suam sententiam observationibus forsitan iustis inniti videtur. Id saltem verum est, plurimos Polyporum pedunculos ex eadem materie ac Polypos ipsos esse conflatos, id quod & ipse *k*) concedit, & observationibus Cl. Puzos *l*) & nostra evincitur. Si nunc ad nostrum Polypum oculos vertimus, manifestum intellectu est, illum fuisse productum per resolutionem Placentulae foetus octimestris, & ita ad secundam, de qua praecipimus, classem esse referendum.

§. VII.

Si nunc rationem inquirimus, quomodo Polyporum figura surgat, ea omnino derivanda est a contiguitate, quam ipse Polypus cum Utero semper tuetur, unde conceditur, ut ille in Uterum agere, Uterusque iterum reagere & sic figura actioni & reactioni accommodata formari possit. Et cum sanguis arteriosus perpetuo cum aliquo impetu advehatur, venosus autem ob pediculum partim per substantiam Uteri pressum, & partim quia sanguis revehendus ascendere cogitur, nec facile propter hanc rationem revehi potest, ideo corpus polyposum in sua basi, ubi vasa recentiora & itaque molliora sunt, faciliusque cedunt, quam ubi ab Utero propiora sunt, magis magisque extenditur in omnem sensum, majusque acquirit volumen, cum e contrario quo propius fundum Uteri spectat, eo minus expanditur; hinc & intelligi licet, cur pars superior minima instructa sit diametro? cur pedunculus adsit? An vero ratio, cur Polypus a parte tenuiori suspensus sit, derivanda est cum Cl. LEVRET *m*), quia illud frustum, quod pedun-

B 3

k) *ibidem.* *l*) *Traité des Accouchemens* p. 268. *m*) *Obs. sur la Cure radicale* Esc. p. 37.

culum refert, non potest extendi pressum circumcirca ab Uteri orificio? Dolendum sane est, quod petiolus in Utero jam, antequam ab orificio comprimi possit, efformatus sit. Præter hancce figuram generalem nunc explicatam in nostro subjecto alia quædam adhuc nec sicco pede transeunda sunt. Adparet scilicet fere in parte inferiori impressio circumcirca Polypi peripheriam continuata, vallem, duos inter monticulos situatam, referens, quæ omnino originem duxisse videtur, dum illa pars extra vaginam propendebat, & a constrictore cunni *n*) valida vi contracto pressa fuit, quæ facile cedere potuit tota fungosa. Præterea & nostris oculis sese offert in parte ima quædam impressio transversalis, Uteri orificium mentiens, quæ juxta figuræ generalis ortum & dijudicanda videtur.

§. VIII.

Qua ratione cavum in Polypis remaneat, nunc mihi explicandum est. Quando post conceptionem embryo nimis nutritur per superfluum humorum nutrientium adfluxum, ejus corpusculum gelatinæ fere instar molliusculum, quasi diffluit in massam informem abit conceptum spurium *o*), & si post tres demum menses excernitur, molam efformat *p*). Si nunc talis massa informis post tertium mensem per contractionem uteri extruditur, mola excreta esse perhibetur. Sicuti autem id fieri experientia testatur, ita haud minus evictum est, tales molas per multos menses, imo annos in utero commorari *q*). Id quod evadere potest, si vel ille per nutritionem abundantem in massam informem mutatus embryo non totus separatur, vel si separatur non ex utero excluditur. In utroque casu in loco, ubi placentula affixa fuit, à disrptione vasorum potest formari vulnusculum, quod vasa excrefcere sinit; si

n) Cujus figura nitide expressa prostat in EUSTACHII *Tab. anatomi.* XIV. Fig. I. Lit. x. *o*) vid. PUZOS *Traité des Accouchemens* p. 200. *p*) *ibidem*, p. 210. & SWIETENII *Comment. in Bærb. Apborism.* Tom. IV. p. 597. *q*) PUZOS *Tr. des Accouch.* p. 210.

nunc illa caro fungosa molam involvit, Polypus surgere videtur, aliquo omnino instructus cavo, scil. eo, in quo embryo antea contentus, nunc diffusus, quasi jacet; hinc & fit, quod quandoque in hoc cavo aqua reperiatur, quæ non nisi ille liquor amnios est embryonem alluens. Partes carnosas, quæ quandoque in illis cavis reperiuntur, merito pro molis agnoscimus, a quibus aqua illa limpida per vasa resorbentia fuit resorpta. Allegatam hancce de Polyporum cavorum ortu suspensionem nec exiguo robore præmuniunt pulcherrimæ illæ observationes, quas de conceptibus spuriiis molisque fecit Clar. PUZOS r).

§. IX.

Quod nunc attinet ad Polypos vivaces, illi videntur natales ducere, quando humor illis nutritioni inserviens acrimonia quadam corruptus est, qui ita, quando illi fungi fuerunt extirpati, minime concedit, quod justa efformetur cicatrix, immo potius per suam acrimoniam consolidatos jam locos ardit & in detestandum ulcus mutat. In illis scæminis, quarum uterus valido robore gaudet, & ideo Polypo crescenti validam resistantiam opponit, ejus partes ad se invicem comprimuntur, compactiores evadunt, & in duritiem scirrhosam abeunt, quæ conditio scirrhusa facile in cancrum degenerare valet, quando humores acres valida vi in vasa impinguntur, ut ruptura contingat, unde tunc effunduntur, per moram magis magisque aciores fiunt, donec tandem rodendo superficiem penetrent & ulcusculum carcinomatofum gignant.

§. X.

Quum non sufficiat ad justam de fungorum natura formandam ideam nosse, quid sub hoc nomine apud Auctores veniat, nec quales agnoscat causas, necesse nunc est, ut quid

r) *ibidem* p. 196. & 210.

de effectibus, quos in corpore producant, SYMPTOMATA vocant, nec non de signis, quorum ope ab aliis hæcæ loca occupantibus tumoribus rite queant dignosci & distingui, præcipiam. In plurimis, quantum invenire mihi datum fuit, Auctoribus symptomata recensentur, non uti ratione loci ubi Polypus commoratur producantur & se invicem excipiunt, sed uti tum temporis scribenti in mentem inciderant. Sed cum hæc methodus quandam efficere videtur confusionem & minus sollicitum observatorem facile in errorem ducere valet, ne ejus existentia nec loci, ubi revera commoratur, ex symptomatibus certus fiat, hinc constitui melioris perspicuitatis ergo, & ut ordinem quandam in eorum recensione eo melius prosequi possim, tria illa stadia, quæ revera à se invicem differunt, fundamento ponere & ea, quomodo in his tribus stadiis Observatori se offerunt, recensere. Scilicet novimus Polypum vel in utero adhuc inclusum hære, vel ex illo exeuntem in vaginam intrare ibidemque pedem figere, vel demum extra vaginam sive totus sive maxima ex parte propendere. Quodlibet horum stadiorum propriis effectibus se distinguit. Incipiamus igitur in recensendis illis symptomatibus, quæ Polypum in utero contentum produunt. Præmonendos interim Lectores duco, me solummodo de illis fungosis excrecentiis fermentem injicere, quæ suo pedunculo fundo s. corpori uteri se infixerunt. Quæ collo sive orificio accretæ observantur singularem a me postulant sectionem, quia utraque Excrecentia quid privi habet, ideo & in posterioribus de illis dicam.

§. XI.

In plurimis morbis symptomata dantur, quæ lusco cuilibet statim adparent, aliaque, quæ perspicacissimus Observator summo negotio & accuratissima demum observat attentione. Eodem fere modo dicendum est de symptomatibus nostrum statum morbosum concomitantibus. In vulgus notum est, abdomen tumesceri, si vel foetus vel quoddam corpus heterogeneum

geneum Uterum distendit. Ideo propemodum superfluum est allegare, tumorem in Hypogaltrio observasse Cl. LEVRET s). Qui tumor, licet rarissime fuerit observatus vel non descriptus, quia nimis vulgare symptoma est, tamen semper plus minus observabilis esse debet; nam quamprimum quid heterogenei in Utero est, tantæ quidem magnitudinis, ut Uterus justo majus volumen assumere cogatur, ille in omne latus distenditur. Eum vero in illud latus magis sese inclinare, quod minorem præstat resistantiam, idquod versus cavum abdominis obtinere tam a priori quam & a posteriori evincitur, nemo inficias ibit. Per experientiam tam in vivis quam mortuis factam edocemur, Uterum, si distenditur, ex cavitate Pelvis retro vesicam in cavum abdominale ascendere, & in ea ratione, in qua ejus volumen augetur, intestina tam sursum versus, quam & ad latera premere, qui status dein non valet non tumorem in Hypogaltrio efficere, quippe cum illud organon præcise, nisi a ligamenti relaxatis in unum alterumve latus inclinare cogitur, hypogastricæ respondeat regioni. Non minus ab omnibus observabile, sed gravioris momenti symptoma habetur HÆMORRHAGIA UTERINA a VATERO t), TULPIO u), SAVIARD w), PUZOS x) & ZWINGERO y) observata, qui ultimus quidem eandem pro fluxu menstruo agnoscit, sed cum ille fluxus sanguineus tempore interpestivo sese stiterit, nec periodicus fuerit, cum quandoque per aliquot septimanas duraverit, & interdum nihil fluxerit, ideo illum convenire cum Hæmorrhagia symptomatrica asserere minime dubito. Hanc autem Hæmorrhagiam omnibus viribus nititur probare Cl. LEVRET z) tunc demum produci,

C

s) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 587. t) *Mus. Anat. propr.* p. 133. u) *Obs. med.* Lib. 3. Cap. 33. p. 237. w) *Recueil d'Observ. Chirurg.* Obs. 36. x) *Traité des Accouchemens* p. 262. y) *Ephem. Nat. Cur.* Dec. 2. Ann. 2. Obs. 186. p. 413. z) *Obs. sur la Cure radicale* &c. p. 22.

guinem rubrum ad superficiem determinant, & fluxum periodicum efficiunt. Cel. SAVIARD *d*) Hæmorrhagiam productam fuisse docet a venis, quæ sanguinem in cavum in Polypi medio observatum effuderunt. Cum autem Cel. Vir nullam viam indigitaverit, per quam ex Cavitate sanguis iterum effluere potuerit, non video, cur ejus sententiam adprobare debeam. Loco hujus fluxus sanguinei perpetuam lymphæ albidæ & gummosæ effusionem quandoque obtinere Cel. PUZOS *e*) nobis descriptum reliquit. Id evenire, quando partes sanguinis rubræ, cruorem adpellant, suis in canaliculis moventur, nec per anastomosin, nec per *sinu* ex illis effluere coguntur, sed solæ partes seroso-lymphaticæ per vasa lateralia in superficie Polypii hiantia exprimuntur, summe probabile est.

§. XII.

Tensionem & pressionem, quibus Polypi partes Utero vicinas vexant, incommodos quoque conciliare effectus quilibet perspiciet. Qui ex Anatome ligamenta novit, quæ Uterum in æquilibrio detinent, nec nisi ea sunt morbosa, illum in hoc illudve latus inclinare concedunt; quem porro non fugit, hæc ligamenta adire nervos, hos vero ne minimam tensionem posse ferre, quin doleant, minime admirabitur, ægrotas quandoque de dolorosa tensione conqueri, quæ lancinantem quasi dolorem ex inguine versus coxam tendentem creat, quæ lumbos inguinaque dolere facit, uti id indigitant Observationes Cl. LEVRET *f*) & Cel. TH. ZWINGERI *g*), qui ultimus eos dolores per tres menses sæviisse testatur. Si effectus a compressione derivandos perspicere optamus, necesse est, ut ad partes, quæ in Uteri vicinia situatæ sunt, animum adverta-

C 2

d) *Recueil d'Observat. chirurg.* Obs. 36. *e*) *Traité des Accouchemens* p. 262. *f*) *Mem. de l'Acad. de Cbir.* Tom. III. p. 587.
g) *Ephem. Nat. Cur.* Dec. 2. Ann. 2. Obs. 186. p. 413.

mus. Cystidem urinariam in parte anteriori duobus ligamentis Utero connecti, in parte postica intestinum situm esse rectum ex Anatome compertum est. Partes laterales, exceptis quibusdam partibus musculosis & membranaceo - cellulosis, mere osseas esse nullum latere valet. Si nunc contemplamur Uterum parum partibus lateralibus osseis vim inferre posse, quin potius sursum versus ascendat, ibidemque intestina ex loco moveat; si cogitamus illum, quando in abdominale cavum ascendit, propter situm hominis erectum, & quia in parte postica prominentem duram vertebrarum columnam offendit, non facile esse acturum in partes postice situatas, sed quod potius in minus resistens antice cavum abdominis limitans membranaceum & musculosum tegumentum suas vires exercere tentet, quod ita agens vesicam offendat urinariam, & ita ejus fundum & corpus premere debeat, rationem in promptu habebimus, cur observatio Cl. ZWINGERI de frequenti mingendi desiderio, ceu individuo corporis polyposi comite loquatur *h*).

§. XIII.

Qui in vagina hærent vel toti vel ex parte, ratione symptomatum a priori specie sane differunt, eadem interdum adeo illis plane sunt contraria. Huic classi proprium esse, quod ægrotæ pondus in parte abdominis infima sentiant, Verba Cl. PUZOS *i*) indicant. Ischuriam veram individuum pedisequam esse apud VATERUM *k*), TULPIUM *l*), ZWINGERUM *m*) & LEVRET *n*) legitur, quorum ultimus huic adhuc adposuit vehementes dolores renum, vomitum & insomniam cum magna debilitate. Cel. VATER *o*) se semel observasse alvinam obstructionem quoque refert. Quibus adhuc & illam symptomaticam hæmorrhagiam adponendam esse duco. Valde pro-

b) *l. c.* *i*) *Traité des Accouchemens* p. 242. *k*) *Mus. Anat. propr.* p. 134. *l*) *Obs. med.* Lib. 3, Cap. 13. p. 237. *m*) *l. c.*
n) *Mem. de l'Acad. de Cbir.* Tom. III. p. 528. *o*) *l. c.*

babile scil. est, Polypum ex parte vel totum in vaginam egressum ex Utero per orificium constringi, & per hancce dein constrictionem refluxum sanguinis impediri, venas varicosas reddi, rupturam experiri & hæmorrhagiam efformare. Ex quibus simul ob viciniam loci urinæ difficultatem & obstructionem alvi derivare haud est difficile. Retentionem vero urinæ reliqua recensita fere omnia posse producere, ille solummodo ignorabit, qui communicationem inter renes & vesicam urinariam nescit. Si contemplamur, quomodo urina per colum renale a sanguine secernatur, quomodo secreta ex renibus per ureteres, duos haud exiguæ diametri ductus super musculos psoas in tela cellulosa migrantes, vesicæ tradatur, facilis illorum symptomatum erit derivatio. Quum enim Lege a Natura stabilita urina in vesicam deposita per urethram debet e corpore eliminari, a Polypi mole autem hæc excretio turbatur, ideo in cystidem tamdiu committitur, usque dum illa nullam amplius recipere valet, ultra modum distenta; hinc ureteres superfluam quantitatem recipere coacti nimis quoque dilatantur, donec nimis distenti a renibus nihil assumant, & ideo idem malum & illis concilient. Quam distensionem nimiam harum partium necessario vehementes dolores in lumbis & regione renali post se trahere oportet. Hi affectus renum autem, cum propter consensum, qui inter ventriculum & renes ob nervum intercostalem & paravagum intercedit, illum irritant, efficiunt ut vomitus surgat. Quando nunc secretio urinæ cohibita est, urina in massa sanguinis manet, & cum illa per totum corpus circulationem subit. Si jam per **ERROREM FLUENTIUM**, uti id vocat Ill. GAUBIUS *p*), hic liquor secernendus ad cerebrum advehitur, quies somnusque necessario debent turbari, & insomnia succedere. Si quis autem dolorem vehementem, de quo ægrotae conqueruntur, pro causa sufficiente agnoscere vult, me non contrariam habebit.

C 3

p) *Ist. Patb. med.*, §. 399.

§. XIV.

Symptomata in tertio stadio observanda, quum rarissime diu in illo permanent Polypi, absque ut auxilium adferatur vel repellendo vel statim extirpando, sparsim recensentur. Tamen a majori tractione, quam partibus vicinis adfert, dolores lumborum foeminas sentire monet Cl. LEVRET *q*), & confirmatur per effatum Cel. VATERI *r*). Quum autem hæc corpora aëri exposita sunt, hinc facillimo negotio, licet antea benignæ fuerint indolis, possunt inflammatione corripi & in pessimum statum degenerare, hinc symptomatibus ab inflammatione oriundis foeminas vexare, dolore scil. vehementi, febre, vomitu, singultu tandemque efficere, ut diu obeant supremum. Polypi igitur antea indolentes, quando inflammantur, vehementer dolere incipiunt, id quod ex productione uterinæ substantiæ facile colligendum esse arbitror.

§. XV.

Propositis igitur illis mutationibus, quas Polypi fundo vel corpori uteri accreti in corpore producunt, necesse est indigitare, quid tam collo adfixi quam ab orificio propendentes prius habeant. Hæmorrhagiam veram sequelam esse in hisce speciebus nusquam reperire potui. Et Cl. LEVRET *s*) ejusdem est sententiæ simul monens, illis quam maxime proprium esse; quod foeminæ majori humiditate laborent, quam ante hunc morbum, hinc fluore albo ut plurimum perpetuo afficiantur. Hoc symptoma optime confirmat illa observatio, quam nobis communicavit Cl. BOURTON *t*), in qua indicatur foeminam per septem annos fluore albo & Polypto uteri orificio accreto laborasse. Unde autem venit, quod has Polyporum species

q) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 587. *r*) *Mus. Anat. propr.* p. 134. *s*) *Obs. sur Esc.* p. 48. *t*) *vid. Samml. chirurg. und medicinischer Wahrnehmungen; aus dem Franz. übersetzt.* 3ter Band. p. 272.

nulla hæmorrhagia comitetur? Rationem in eo se detexisse putat Cl. LEVRET ^{u)}, quia horum Polyporum petioli ab uteri orificio non comprimuntur. Id quidem verum est respectu illorum, qui orificio adhærent, sed qui collo adfixi sunt, æque ac priores ab orificio, quando constringitur, possunt comprimi, quia eorum petioli orificium quoque transeunt; nec rationem video, cur in uno casu plus constringi debeant ac in altero, quippe cum eadem massa plus minus magna illud dividit sibi-que transitum parat. Inde omnino requiritur, ut aliam rationem investigemus. Omnino plus quam probabile est, colli structuram differre ab eadem fundi corporisque. Ea videtur strictior, compactiorque esse, pauciora aut nulla vasa rubra admittere, semper pallidiori colore instructa. Ex his rationibus nunc videtur elici posse, cur in dictis speciebus nulla hæmorrhagia adsit. Vasa quo strictiora sunt eo minus se distendi patiuntur, quo minus distenta sunt, eo subtiliores humores recipere coguntur, cum nunc in nostris Polypis ea obtineant, cum præterea vasa solummodo disposita sint subtiliores rubris humores vehere, hinc videtur sanguinem rubrum substantiam horum Polyporum vel plane non vel saltem non in ea quantitate intrare, ut rupturam experiantur, hæmorrhagiam creent, sed ut potius humores seroso-lymphatici per vasa lateralia ad orificia in superficie hiantia transportentur & fluorem illum album promoveant.

§. XVI.

Ex recensitis symptomatibus Polyporum existentiam, uti quoque insertionem dignosci posse quilibet nunc crederet, sed quum hæc symptomata à pluribus aliis causis possunt produci, quas allegare superfluum duco, quum præterea quædam omnibus ratione insertionis loci diversis Polyporum speciebus communia sunt ideo adhuc alia signa sensibilia, uti illa vocat

^{u)} *Obs. sur la Cure &c.* p. 48.

Cl. Puzos *w*), ad distinctionem priorum, quæ rationalia vocat, in usum sunt vocanda, quo diagnosis eo firmiori nitatur talo. Ad hæc eruenda nobis inferviunt tam visus quam tactus, per quos duos sensus non solum eo pervenire possumus, ut cum signis rationalibus simul sumtis certiores reddamur de existentia Polypi, sed simul optime eos discernere valeamus ab aliis tumoribus, qui efformantur partim ab uteri prolapsu, partim ab inversione. Quam diu Polypus adhuc in utero inclusus est, clauso orificio nihil certi per tactum determinari valet, quippe cum nihil aliud quam corpus sive moles quædam per uteri substantiam sentiatur. Quam primum autem ille in vaginam intravit, vel ex parte sive totus extra illam propendet per tactum nostrum finem possumus assequi. Si digito tangenti corpus se opponit, cujus pedunculus transversaliter orificium uteri transit dilatatum, absque ut suam perdidit figuram, concludere licet cum Cel. LEVRET *x*) Polypum fundo uteri accretum esse. Majoris certitudinis ergo liceat addere, ut semper inveniatur, nisi plenaria uteri inversio adsit à pondere hujus molis producta, radix tenuior quod orificium transeat, circa quam & sine impedimento digitum in gyrum agere valeamus. Quando è contrario digitus non circa totam peripheriam duci potest, quin resistentia à petiolo incurvato opponatur, signum infallibile Polypi collo accreti adparere demonstrat Cel. LEVRET *y*). Si rima oris uterini libera invenitur; si orificium situm obliquum habet, si parti orificii crassiori petiolus adhærens animadvertitur, Polypum orificio accretum esse perhibetur *z*). Quum autem POLYPI VIVACES eam proprietatem habent, quod extirpati iterum propullulent, Medentium omnino interest nosse, quibus signis ab aliis speciebus possunt distingui, ne eorum extirpatio tentetur; ideo ex Cl. LEVRET *a*) allegare volui, quod scilicet perpetuo fluxu sanguineo, dolore

w) *Traité des Accouchemens*, p. 262. *x*) *Obs. sur la Cure Etc.*
 p. 46. *y*) *ibid.* p. 47. *z*) *ibid.* p. 54. *a*) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 588, 589.

dolore uterum moleste afficiente, nec non involucro, quo vel plane carent, vel saltem tenuissimo vix observabili obducti sunt, suam prodant existentiam. Dari & alios tumores in Utero, qui quoque penduli & ideo pro Polypis primo intuitu possunt haberi, Anatome nuper mihi ostendit. Scilicet, inveni in duobus subjectis Excrescentiam nucis avellanæ magnitudinis, Uteri membrana obductam plane, ita ut illa pars tenuis, quæ petiolum referebat, a sola Uteri membrana efformata fuerit, & illa excrescentia non nisi tenuibus filis cellulosis vasculosisque a se invicem distantibus, cum Uteri substantia cohæserit. Qua ex descriptione facile nunc eruuntur signa, quæ hos tumores a veris Polypis distinguunt. Pars tenuis nullam soliditatem habet, sed flaccida est, cum in Polypo petiolus crassus & erectus, eademque, qua Polypus ipse, ut plurimum instructus sit soliditate & materie. Et si præterea tales tumores scalpelli ope dividuntur, denuo differentia occurrit. Materies ex qua componebantur, magis steatomatosa videtur ac fungosa sive carnosa, uti id in Polypis evidenter adparet. Interim & satis probabile est, tales tumores steatomatofos nullam hæmorrhagiam nec fluorem album comitari.

§. XVII.

Ne autem, sicuti plurima prostant tristia exempla, ubi Uterus prolapsus pro Polypo fuit habitus, hinc & valde vexatus, ut inflammatio surrexerit vehementissima, quæ cum morte fuit finita *b*), vel ubi Polypum considerarunt tanquam prolapsum, illumque ope pessarii in sua sede tenere tentarunt, & sic ægrotæ vehementes conciliarunt dolores *c*), ne inquam tales errores ulterius committantur, optimum est, illa signa

D

b) Dum excerpta faciens oblitus sum Auctorem locumque, ubi hæc exempla prostant, annotare, ideo me ipsum, quod non quid debbam præstiterim, accuso; interea & B. L. illis fidem non denegabis. *c*) *Mem. de l'Acad. de Cbir.* Tom. III, p. 541. & 542.

nosse diagnostica, per quæ rite a se invicem possunt distingui. Quando adhuc in vagina hæret, differt a prolapsu Uteri incompleto, quod nullum orificium habeat, & si quid simile animadvertitur, quod nec digitum nec specillum admittat; dein quod non possit retropelli, & pars quoque inferior Polypi semper latior sit superiori, cum e contrario in Prolapsu Uteri pars superior latior est inferiori *d*). Ab inversione Uteri incompleta in eo differt Polypus, quod scilicet pedunculus s. pars tenuior os uterinum transeat, cum, quando inversio adest, pars lata crassaque ab illo cingitur. Porro observatur Polypum Uteri orificium solummodo parum dilatare, nec illius directionem parallelam cum corporis axe longitudinali mutare. A fundo inverso autem os valde dilatatur, adque latus inclinare cogitur. Ratione repositionis idem valet ac dictum fuit antea *e*). His adhuc adponendam esse insensibilitatem monet Cl. PORTAL *f*). Cum autem Polypi cancrosi quoque dolent, & quandoque Uterus hinc maxima attentione circa hoc signum versandum est. Quando Polypus totus ex vagina detrusus fuit, magnam similitudinem habet cum Uteri prolapsu completo, sive inversione completa, tamen distingui valet, per absentiam orificii, quod a vagina non sit tectus, nec vaginæ adhæreat, sed permittat, ut digitus inter vaginam & suam substantiam in introitu canalibus possit immitti, cum e contrario tam in prolapsu, quam in inversione vagina firmiter super Uterum posita sit. Quia autem cum inverso Uteri fundo & vagina simul prolabitur, & quasi pedunculum mentitur, hinc facile pro Polypo posset sumi, nisi cum allegatis signis & ratione soliditatis differentia intercederet. Sed cum pedunculus falsus a vagina efformatus quasi cavus & mollis animadvertatur, & contra petiolus Polypi

d) vid. LEVRET *Obs. sur Esc.* p. 109. & sqq. *e*) *ibidem* p. 129.
 130. *f*) *Precis de Chirurg. prat.* Tom. II. p. 237. *g*) *Obs.*
sur la Cure Esc. p. 127.

solidior & plenus adpareat, ideo & novum distinctionis signum habemus *b*). Annon & id considerari meretur, quod scilicet inversio nunquam aut rarissime contingat, nisi per indecentem tractionem funiculi umbilicalis post partum, vel per aliud corpus heterogeneum in Utero inclusum fundus illius deorsum extra os protrahitur, quod ergo & a causa signum pathognomicum sit mutuandum.

§. XVIII.

Hiscæ igitur præmissis riteque pensitatis non difficile erit perspectu, unde hæmorrhagia in nostra ægrota surrexerit? unde fluor albus? unde tumor abdominis? cur gravitatem in parte ima abdominis senserit? cur nulla retentio urinæ, nulla alvina obstructio observatæ fuerint? quia nimirum Polypus non diu in secundo stadio permanfit. Cur obstetrix crediderit adesse verum Uteri Prolapsum? cur e contrario Vir Expertissimus statim pro Polypo illum agnoverit tumorem?

§. XIX.

Haud incongruum nunc adhuc fore, si quasdam in medium proferam quæstiones: An Polypi conceptionem impediunt? an partui obsunt? Quod attinet ad primam, omnino, ut illa possit fieri, videtur impossibile, si ad quasdam solummodo animadvertimus circumstantias. Eam autem haud impediri saltem à posteriori evincitur. Apud HIER. FABR. HILDANUM *i*) jam exemplum prostat, conceptionem existente Polypo fuisse factam. Et Cl. LEVRET *k*) idem variis demonstrat exem-

D 2

b) *ibidem* p. 121 & 136. *i*) *Obs. chirurg.* Cent. I. Obs. 67. Ille quidem de scirrho id præcipit, sed cum non penitus, uti simul innuit, Utero adhæserit, ideo credo huncce tumorem ad Polyporum classem esse referendum. *k*) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 543. & sqq.

plis. Si ergo per ratiocinia hoc phœnomenon haud explicari posset, illud jam fatis esset per experientiam probatum. Sed licet id sufficiens foret, tamen videamus, annon à priori id quoque possit explicari? & quibus sub limitationibus? "Omnia, quibus fit, ut semen masculinum rite recipi, subire, retineri, quo decet, permeare, suamque vim exferere, aut foemina, quod suum est, conferre haud possit, sterilitatem morbosam inferre" effatum Ill. GAUBII /) est. Si nunc ex physiologicis cognitum est, semen masculinum debere per vaginam & orificium uteri ad ejus fundum injici, per contractionem dein irritationi à semine calido factæ succedentem versus orificia tubarum Fallopii determinari, ut per earum vim quasi fugentem adtrahatur, ut liquido ex ovario effluenti obviam eat, cum illo se misceat, & mixtum iterum in uterum confluat, si hæc comparantur cum verbis Ill. GAUBII & cum illo, quod evenire oportet, quando uterus Polypum in suo fovet sinu, nemo Polypum huc pertinere dubitabit. Interim si orificium non plane obturatur, quando vel Polypi volumen non ita magnum vel ejus directio ita comparata est, ut inter illum & uteri parietem unam alteramve spatium remaneat, quo semen masculinum permeare versusque unam Fallopii tubam determinari valet, tamen conceptionis possibilitas fit imaginabilis. An vero semen masculinum immediate fundum oportet petere? an ad utramque tubam adplicetur necesse est? Ex qua ratione nunc convictus me, fateor, omnino ejus esse sententiæ; quod ratione loci, ubi inferuntur, magna intercedat differentia. Hinc statuo eam esse possibilem, si Polypus ex fundo s. ex corpore uteri suspensus est, nec nimium volumen adquisivit, quo plane os externum claudatur. Impossibilitas è contrario apparet, si collum uteri aut ejus orificium Polypo infertionis loco sunt, quippe in priori casu apertura per Polypi molem ante januam quasi jacentem ex toto debet obturari, & in secundo præter plenariam rimæ obliterationem simul orificium per pon-

1) *Inst. Patbol. med.*, §. 828.

dus corporis heterogenei ductum perfectam assequitur obliqui-
 tatem, ut non possit fieri, quin semen orificium aberret.
 Quamvis autem conceptionem non penitus turbari demonstra-
 verim, tamen Polypos vel partus præmaturi *m*) quandoque
 causam esse, si nimiam in molem creverunt, vel si id non fa-
 ciunt, transitui infantis obstaculum ponere *n*) certum est.
 Unde venit, quod rebus sic constitutis Cl. LEVRET *o*) suadet
 tumorem, quantum potis est, extra vaginam trahere, ligare
 & abscindere, ut infanti transitus concedatur, vel si hæc en-
 cheiresis adplicari non valet, illum in unum alterumve latus
 premere, ut caput infantis se inter tumorem & vaginam insi-
 nuare sicque partus promoveri possit.

§. XX.

Prognosis optime statuenda est juxta Polyporum, ubi com-
 morantur, locum, eorumque indolem. Illis quam diu adhuc
 in utero inclusi sunt nulla ratione mederi valemus, quia de
 ejus existentia nequidem justam diagnosin facere possumus, nec
 eo minus eorum naturam novimus, nec ulla via adest, per
 quam medela adferri possit. Illi qui in vagina inclusi sunt
 plus minus difficultatis Medenti opponunt, tamen extirpandi
 omnino locus est. Qui demum extra vaginam prolapsi sunt,
 non solum optime destrui possunt, sed urgens indicatio jubet
 eos statim esse ligandos & abscindendos, ne vehementiora sur-
 rant symptomata. Ratione indolis primum in consideratio-
 nem veniunt benigni, quos, sit nunc eorum volumen ma-
 gnum aut parvum, sint molles durive, summa felicitis cura-
 tionis spe possumus adgredi. Quod autem malignos spectat,

D 3

m) vid. *Mem. de l'Acad. de Cbir.* Tom. III. p. 547. & ROEDERERI
Elementa Art. obstetr. §. 723. Lit. 7. *n*) vid. HILDANI *Obs.*
Chirurg. Cent. I. Obs. 67. & *Essais sur l'abus des Règles généra-*
les Es contre les Préjuges, qui s'opposent aux Progrès de l'Art des
Accouchemens, par Mr. LEVRET. p. 150. *o*) *ib.* p. 151, & sqq.

qui in cancerum abituri sunt vel jam abierunt, his nullo modo manus adplicari suadet BERTRANDI p): "Quand il est cancreux, inquit ille, "l'extirpation est très-dangereuse, il survient pour l'ordinaire une hæmorrhagie mortelle, ou Pulcère, qui reste à la racine coupée, se dilate d'avantage & corrode les parties voisines." Hanc prognosin tamen limitat Cl. LEVRET q), distinctionem quandam faciens. Ejusdem sententiæ est, si Polypus cancerosus Uteri orificio accretus est, quia semper collum una affectum est; si vero ex Uteri fundo Polypus provenit, spem curationis adesse, si ligatura cito instituitur, præcipit. Quod demum attinet ad Polypos vivaces; illos plane incurabiles declarat Cl. LEVRET r), non quidem, quia extirpari nequeunt, sed quoniam extirpati lapsi aliquo tempore de novo propullulant. Per Observationem Cel. TULPII s) & id effatum optime confirmatur. Audias eum loquentem: "Post anni curriculum ægrota sensit illic iterum increscere, sed multabatur brevi in pus: quocum frustulatum ubi excideret, liberavit ipsam a repetenda sectione, sed nequaquam a continuo foetore, vehementibus angustis & frequentibus animi deliquis. Quorum symptomatum ergo necesse habuit deinceps integrum decennium immundam hancce vulvæ illuviem aliquoties abluere per Clysterem quandam &c."

§. XXI.

Curationem, de qua nunc ultimo mihi dicendum est, solis Naturæ conaminibus, diversis quam maxime medicaminibus, methodis periculosis nec non nullo sive parvo periculo junctis tentatam & absolutam fuisse, sequens methodorum catalogus evincet. Deberem quidem primo admirandas cane-

p) *Traité des Opérat. de Chir. trad. de l'Italien.* p. 383. q) *Mém. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 587. r) *ibid.* p. 588. & 599. s) *Obs. med.* Lib. III. Obs. 33. p. 238.

re Naturæ vires, sed quum ante MAURICEAU & RUYSCHIUM, uti mihi saltem cognitum est, nemo Chirurgorum vel observaverit, qua ratione Natura in eradicandis Polypis utebatur, vel eam imitari noluerit, ideo antequam Naturæ opus sum explicaturus, indigitabo, qualia infecura adhibuerunt medicamenta Veteres, sive quod nimis tarda usi fuerint ope, ut turma symptomatum pessimorum vel sola infelicem conciliaverit morbi eventum. Ex defectu sufficientis cognitionis Veteres remedia infecura præferri nullis maluerunt. Nulla habita itaque ratione ad loca, quæ Polypos in sinu sovent, talia remedia in usum traxerunt, qualia aliis similibus tumoribus nares v. g. occupantibus utilia esse experientia edocuit. Immortalis CELSUS t), summum Medicinæ Decus, eos Cauteriis potentialibus, & si hæc non sufficerent, ipso ferro adurendos esse statuit. Quendam Pseudomedicum talem tumorem Oleo Vitrioli corrodere tentasse, & quia hoc summe corrodens & solida, quæ alluit, destruens nullum effectum præstitit, forcipe rescasse, hoc quidem effectum, ut ægrota per hæmorrhagiam insequentem e medio fuisse sublatam, legimus apud ZACUTUM LUSITANUM u). Nec minus periculosa commendatur ab AETIO methodus w), qui Polypum forcipe prehendi, & ex tota basi rescari vult, postque sectionem vulnus spongia ex vino adstringente aut aqua frigida expressa detergi, Mannaque Thuris conspergi suadet. Eodem fere modo & incedit FABR. AB AQUAPENDENTE x), qui tamen in eo differt, quod Polypum forcipe contorquendo prius aliquommodo solverit, antequam sectionem instituit, quem in finem se instrumentum excogitasse & adhibuisse gloriatur, „quod Polypum prehendere, „foras extrahere & scindere una potuit.” De duobus Polypis mentionem facit Cl. LEVRET y), qui torquendo semper in

t) de Medicina Lib. 6. Cap. 18. No. 11. u) Prax. med. Lib. 2. Obf. 86. w) Lib. 4. Serm. 4. Cap. 104. p. 122. x) Operas. Chirurg. Part. 1. p. 182. y) Mem. de l'Ac. de Chir. T. III. p. 557. & 599.

unum sensum fuerunt soluti. Sed hanc methodum minime adprobat, quia & Uterus simul torqueri potest, & valida hæmorrhagia oriri. Si quidem radix valde tenuis animadvertitur & orificio accreta, ut ea forcipe teneri possit, eam tentari posse monet. Ex duplici sibi proposito fine non solum periculoso modo, sed & adstantibus & ægrotæ horrorem injiciente sarcomata extirpavit admovendo scalpellum candens, quo scilicet Polypum extirparet simulque per adustam eodem tempore crustam præcaveret hæmorrhagiam *VOLTETUS* z). Quod tales tumores cum scalpello absque ligatura radicitus evellendi sint sententia *TULPII* a) est, quam theoriam biga fulcivit observatione, ubi eo præsentente Chirurgus in vagina adhuc inclusos Polypos dicto modo adgressus fuit. Omnes vero allegatas methodos maximo junctas esse periculo quilibet perspiciet, qui solummodo loca vicina in considerationem trahit & simul effectus, qui necessario sequi debent. An in loco tam angusto ipsa cauteria tam potentialia quam & actualia ita dirigi possunt, ut solum corpus heterogeneum destruant, nec loca vicina tangant? Et quales horrendæ sequelæ talem adustionem partium sanarum excipere valent? An cum forcipe Polypus solus torquetur; an vero & ipsa uterina substantia cum pedunculo idem experitur fatum? Quales & hanc torsionem, irritationemque sequantur, necesse est, effectus? Merito ergo nostris temporibus exploduntur recensitæ methodi. De methodo *Tulpiana* in posterioribus locus mihi erit sermonem injiciendi, hinc eam pro hæc vice silentio transibo.

§. XXII.

Nunc ut naturæ conaminum mentionem faciam ordo postulare

z) *Gebammen = Schul* p. 48. a) *Obs. med. Lib. 3. Cap. 33. pag. 237.*

stulare videtur. Adoremus, necesse est, Creatorem, qui corpus humanum ita struxerit, ut à multis periculis imminentibus se defendere, à variis corporibus heterogeneis liberare proprio Marte possit! Efficacem enim quoad nostrum morbum debellandum admiramur naturam, quæ toties sibi suffecerit Polypis extirpandis b)? Quam felices nos possumus æstumare, quod per ipsam naturam nostri Antecessores posterioris præprijmisi sæculi demum edocti fuerint, quomodo methodo secura his malis medendum sit, ut a consuetis & periculosissimis medicaminibus se valuerint abstinere. Quomodo autem natura in peragendo suo opere incedit? Novimus utrum sufficientibus & validis instructum esse viribus, quibus non solum vi alicui distendenti se opponit, sed & corpora heterogenea, in suo cavo contenta, molestiamque creantia, expellere potest. Quando nunc Polypus ejus parietes distendit fibrasque irritat, en admiranda naturæ lege! fundus se constringit & in ea ratione, in qua constrictio contingit, corpus contentum versus orificium, ubi minimam invenit resistentiam, pellit, illudque ipsum aperit, ita ut continuata contractione fibrarum fundi corporisque eo magis orificium dilatetur, eo ulterius corpus extrorsum eliminetur. Detrusa nunc ex toto massa polyposa, pedunculo excepto, orificium propriis viribus & quandoque spasmodice quasi constringitur, circumcirca petiolum vim comprimentem exercet, quo fit, ut influxus & adhuc magis refluxus humorum tollatur, hinc massa polyposa tumescit, & exorta quasi fermentatione, nutritione privata, per putredinem corrumpitur, & tandem continuata mortificatione ad ligaturam usque & ultra ibidem solvitur. Talem vero expulsionem ex utero in vaginam & extra illam sequi debere inversionem

E

b) Polyporum folius Naturæ encheiresi expulforum exempla recensent MAURICEAU dans son *Traité des Accouchem.* dernier. Observ. p. 19. Obs. 33. & p. 76. Obs. 145. SOLINGENIUS in sua *Chirurgia* p. 720. & LEVRET *Obs. sur la Cure Esc.* p. 40. Obs. VI. & *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 552. & 553.

uteri nemo mirabitur. Pedunculus enim non solvitur, sed in ea ratione, in qua massa polyposa descendit substantiam, cui firmiter infixus est, post se trahit & quasi invertit. Hinc illa inversio eo major erit, quo ulterius descendit Polypus & quo brevior est pedunculus, & eo minor, quo major est longitudo petioli & quo minus Polypus partes infra situatas legit. Talem inversionem uteri à Polypi descensu productam vidit VACOUSSAIN c) in cadavere alicujus filiae hoc morbo laborantis & emortuae. Licet quidem hæc Naturæ encheiresis Chirurgis optime placuerit, tamen eam non penitus imitari poterunt. Scilicet illis per longum tempus impossibile erat ligaturam circa pedunculum, Polypo in vagina hærente, circumligare, ideoque coacti erant illud temporis expectare punctum, quo totus extra vaginam propendebat. In hoc statu duplici modo ligatura pedunculum constrinxerunt. Simplicissima methode usus fuit Cel. Puzos d), qui filum solummodo circa petiolum posuit, constrinxit & nodo confirmavit. Paululum difficiliorem ligaturam instituit Cl. ESPARGNET e). En sequenti modo incescit: Sumebat acum filum ceratum trahentem, trajiciebat eam per medium pedunculi, dein formabat ex filo diviso duas ansas, per quas duo cylindri lignei trajiciebantur, quorum ope illæ duæ ansæ torquebantur, & sic pedunculus constringebatur. Hæc torsio bis de die repetebatur, donec Polypus, nutritione privatus, separatus fuit. Tempore vero intermedio illæ duæ ansæ firmabantur ad alias ansas, quæ a mantili circa abdomen voluto propendebant. Et cum quandoque tales excrescentias partum impediens ex tempore abscindendas esse perspexit Cl. LEVRET f); hinc & methodum describit, quomodo ligatura possit institui ante sectionem, quæ fere cum illa convenit, qua usus fuit Cl. ESPARGNET. Audias ejus verba: "Pour se remettre que la ligature restera

c) *Mem. de l'Acad. de Chirurg. Tom. III. p. 566.* d) *Traité des Accouchemens p. 269.* e) *Mem. de l'Acad. de Chir. Tom. III. pag. 532.* f) *Essais sur l'Abus &c. pag. 152. & seq.*

„en place, il faut percer la tumeur de part en part la plus près
 „de son attache, que faire se pourra & pour plus grande su-
 „reté, la larder en croix & nouer les huit chefs des ligatures
 „sur les quatre quartiers intermediaires au point de l'eguille
 „avant de l'embrasser circulairement.”

§. XXIII.

Postquam autem viderunt Viri Experti, foeminas magno periculo, magnis cruciatibus & molestiis exponi, antequam Polypus extra vaginam eliminatur, eo nitebantur, ut, quomodo in vagina adhuc hærens, vinculo possit constringi, & nutritione privari, excogitaretur. De methodo molesta aliquatenus sed certe ingeniosa mentionem facit STALPART VAN DER WIEL g), qua quidam Chirurgus utebatur. Ille nimirum corpus Polypi duplici filo cinxit, & dein filum digitorum ope ad Polypi radicem usque promovit. Quia autem ob viæ angustiam non facile torsio, quæ tamen necessaria erat, poterat institui, fili extremitatem crassiori firmiorique alligavit specillo, quo filum contorqueri & radix constringi valeant. Eundem in finem utile instrumentum figura expressit Cel. SCHARP h), quod Cl. CHESELDEN Inventorem agnoscit, de quo autem, quod fini respondeat, valde dubito. In exarandis autem talibus instrumentis omnibus palam præripit Cel. LEVRET, quæ variis in Libris videnda sunt. Et cum ipse plurima minus utilia declaraverit, ea silentio tranfibo, potius curiosum Lectorem ad Ejus Opera relegans i). Tamen non possum, quin & de tribus ultimis instrumentis, quæ invenit, quædam

E 2

g) *Obs. rar.* 87. b) *Traité des Opérations de Chirurgie* p. 350.
 i) *vid. Observat. sur la Cure radicale &c.* p. 60 — 61. Tab. 1. Fig. 8.
 p. 393. & 199. Tab. 2. p. 416, & 199. Fig. 7 — 19. Tab. 3. &
 p. 433. & 199. Tab. 6.

verba injiciam. Primum est valde simplex & facile adplicatu *k*); compositum est ex duabus ad se invicem adglutinatis Cylindris cavis & ex argento paratis. Per hos duos canales trajicitur filum argenteum, ita ut ejus extremitates pendulæ sint ex parte inferiori tubularum, & pars media ansam quandam efformet, accommodatam diametro Polypi deligandi. In parte inferiori utriusque tubuli annulus affixus est, ut portio ligaturæ inferior ibidem possit alligari. Cum hoc instrumento, antequam operatio instituitur, una fili extremitas annulo adfigitur, altera vero pendula manet. Dein ansa efformata super Polypum ad radicem usque determinatur, quo facto extremitas pendula fili adtrahitur, donec resistentia, signum exhibet, pedunculum satis compressum esse, ad meliorem efficiendam constrictionem, altera extremitate fili simul annulo alligata, instrumentum in Gyrum vertitur & ligatura torquetur. Quæ encheiresis bis de die repetitur, usque dum Polypus plane separatur. Tempore intermedio firmatur instrumentum per accommodatam fasciam ad femur, ne cedere possit. Usus autem hujus instrumenti aliquam emendationem requiri ostendit. Quum enim Cel. *KEK l*) illud adhibuit, contigit, ut bis filum argenteum per factam torsionem fractum sit, quod & Cl. Inventori *m*) ipsi contigisse legimus. Ex necessitate tuncce coactus, quia cum illo finem assequi non potuit, pulchre illud emendavit *KEK n*). Scilicet illud ita comparari curavit, ut filum supra quendam Cylindrum volutare possit, nec opus sit ut torsio instituat. Porro & ipsum filum aliquatænia bombycina obduxit, quo minus fractura metuenda sit. Ex eadem ratione & adhuc magis, quia illud Polypis mollibus & parvis minime infervit, illud corrigere tentavit Cl. Inven-

k) *Mem. de l'Acad. de Chirurgie*. Tom. III. p. 578 -- 579. cujus Figura prostat Tab. XIII. Fig. 3.

l) vid. *Journal de Medecine &c.* de Novembre 1769. p. 440. & sqq. Figura & ibidem prostat.

m) *Mem. de l'Acad. de Chir.* Tom. III. p. 599. *n*) *l. c.*

tor o). En! correctio in eo consistit: Sumebat loco fili argentei filum cannabinum, quod eodem modo per utrumque trajiciebat tubulum, hac tamen cum differentia, quod ansa in parte superiori facta nodo aliquo firmetur. Hoc facto nodum cum aliqua ferica tænia valde tenui, ejusdemque ac filum cannabinum triplex ceratum longitudinis, circumvolvebat, quam dein ope alicujus styli per utrumque Cylindrum trudebat, & ad annulos in parte inferiori videndos alligabat. Adplicatio fere eodem modo contingit ac in præcedenti. Ansa super Polypum ad radicem usque ope digiti deducitur, intrudendo simul altera manu instrumentum, sic nodus pedunculo adplicatur, sic constrictio fit absque torsione. Solummodo necesse est, ut in ea ratione, qua diameter pedunculi diminuitur, instrumentum ulterius promoveatur introrsum, & fili extremitates adtrahantur. Finita operatione Instrumentum per adpropriatam fasciam ad femur firmetur necesse est. Licet autem hæc correctio satis bona esse videatur, tamen cum illa non contentus erat Cl. Inventor, sed & aliam meliorem debere institui necessarium putavit. Illud ex toto nunce mutavit: Tubuli antea recti figuram obtinuerunt incurvatam, & in formam alicujus forcipis brachiorum cum se invicem uniuntur. Ansa non amplius nodo firmatur, sed libera pedunculum circumdat & stringit in ea ratione, in qua brachia instrumenti ad se invicem adplicantur. Per id nunc satis ingeniosum instrumentum omne id obtinuisse credit, quod methodum securam & adplicationem facilem reddere valet p). Tandem & de aliquo instrumento mihi dicendum est, quod adhibet Expertiss. atque Dexterrimus D. MEJER, *Chirurgus primarius Nosocomii Tigurini*, & quod mihi monstrare haud abnegavit. Refert illud unicum tubulum, cujus diameter a parte superiori

E 3

o) vid. *Essai sur l'Abus des Règles générales* &c. p. 200. & 199.
p) vid. *Journ. de Médecine* &c. de Juin 1770. p. 531. & 199.

ima versus paululum crescit. In parte inferiori duo annuli conferruminati sunt, inservientes ligaturæ partibus inferioribus adnectendis. Per illud trajicitur filum argenteum tortum per totam longitudinem, excepta illa portione, quæ ansam efficit & Polypi diametro accommodata esse debet. Ut eo facilius adplicari possit, specillo utitur, cujus una extremitas aliquam incisuram habet, destinatam ad excipiendam ansam & derivandam ad radicem Polypi usque. Reliqua eodem modo absolvuntur, ac de methodo Levretiana propositum fuit. Nonne nuncce ex hoc simplici tubulo & ligatura cannabina aliquod possit exarari instrumentum, quod facile foret adplicatu & indicationi responderet? Et si hoc non vis, fateor, quod ultimam Levretianam correctionem omnibus reliquis præferrem, nisi & simul nimium ejus volumen Operatori molestiam pareret, nimiamque quietem ægrotæ præscriberet? Polypi hac ratione nutritione privati à petiolo vinculo constricto solvuntur, vel per se in terram cadunt, vel non è loco cedentes auxilium postulant. Ideo commendantur hunc in finem varia forcipum genera, quorum ope Polypus ex vagina potest educi *g)*. Eundem ad scopum Cl. KEK. *r)* jubet Polypam cum acu filum trahente trajici, ut ansa efformetur, per quam dein Polypus attrahi & educi potest.

§. XXIV.

Descriptis igitur variis Polypos extirpandi methodis meum adhuc est indicare, quid ante & post operationem faciendum sit. Fœminam ante operationem accurata diæta, quibusdam purgantibus præparasse Cl. KEK. *s)* legi potest. Post ligaturam autem omni quadrihorio injectiones cum aqua & vino te-

g) vid. LEVRET *Obs. sur la Cure radicale &c.*

r) *l. c.*

s) *Journ. de Medecine &c.* de Decembre 1768. p. 532.

rido fieri debere monet Cl. LEVRET *t*). Per has injectiones dein abstergitur lymphæ ex Polypi superficie exsudans, & impeditur simul resorptio. Ne autem forsân resorpta materia tristitia symptomata producat, idem Cl. Vir camphoram exhiberi suadet interne. Et ut simul molestiæ præcaveantur, quas odor foetidus exhalans causari valet, hypocaustum aceto irrorari potest. Post plenariam vero resolutionem, perfecta sceminarum sanitas ut plurimum presso pede sequens ne unicum quidem medicamentum necessarium declarat, uti & nostra observatione confirmatur.

§. XXV.

Quum nunc vidimus quibus rationibus Polypi extirpantur, postquam declaravimus, quæ methodus optima sit, nihil amplius restat, quam ostendere, an pedunculi pars ligatura contracta remaneat, nec ne; perquirere annon melius Polypus post ligaturam abscindatur quam corruptioni tradatur? an porro ligatura opus sit, nec ne? Quod nunc attinet ad priorem quæstionem, quilibet forsân sibi imaginabitur, illam partem remanere, & Polypo de novo excresecendo interservi. Sed hanc sententiam clare refutant observationes, quæ omnino indicant, illum pedunculum post aliquot à resolutione Polypi dies cum ipsa ligatura ex utero eliminari, id quod & testatur nostra observatio. In hoc casu & idem fieri, ac post deligationem funiculi umbilicalis & arteriarum, haud vana suspicio Cel. Puzos *u*) est. Ratio vero non ita in promptu est, uti forsân videtur. Tamen suspicari licet vasa pedunculi relicti SYNIZISIN *w*) pati, quia nullus sanguis per venas ex Polypo versus

t) Mem. de l'Acad. de Chir. Tom. III. p. 595. & sqq.

u) Traité des Accouchemens p. 270.

w) vid. Ill. GAUBII *Inst. Path. med.* §. 209. No. 4.

uterum derivatur, & ideo nullum per arterias advehi necesse est, id quod lege derivationis a natura stabilita fieri verosimile est. Quia ideo valis collapsis pars relicta nutritione privata est, destructionem experiri necessario debet, quæ dein destructa ab uteri parte eam circumcingente premitur & quasi separatur.

§. XXVI.

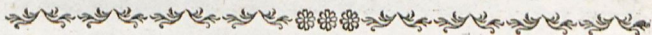
Annon melius Polypus post ligaturam abscinditur, quam corruptioni traditur? Id omnino suadere videntur illæ observationes x), quibus cognitum est Polypos tam extra vaginam vagantes, quam in ea adhuc hærentes absque infecutis malis symptomatibus decapitados fuisse, nec non illæ quæ testantur post injectum vinculum vehementes dolores lumborum & inguinum, convulsiones &c. fuisse secutos, statim post resolutionem ligaturæ cedentes y). Sed cum in locum tam angustum valde periculosum est scalpellum adducere, cum sectio non nisi in tenebris fieri potest, ideo melius sectionem mittimus, donec aliquod instrumentum, id quod optandum! excogitetur, cujus ope sectio sine periculo absolvi potest. Hinc est semper laudanda methodus, qua usus fuit Cl. TULPIUS z) & expertissimus D. WEIGEN & admiranda in operatione tantis difficultatibus juncta eorum dexteritas. Ultimum denique perquirendum est, an ligatura necessaria sit, nec ne? Ratio cur ligatura injicitur, non solum est, ut Polypus nutritione privetur, sed & ut hæmorrhagia præcaveatur, quæ post simplicem

x) vid. *Mem. de l'Acad. de Chir.* T. III. p. 521. 522. 527. & 528. & *VATERI Mus. Anat. propr.* p. 135.

y) *Mem. de l'Acad. de Chir.* T. III. p. 543. & *Miscell. med. phys. germ.* Dec. I. Ann. 2. Obs. 121. p. 202.

z) *Obs. med. Lib. 3. P. 237.*

plitem sectionem oriri debebat ex ostiis vasorum apertis & in cavitatem uteri hiantibus. Sed quando perpendimus uterum post expulsionem cujuscunque substantiæ statim per vim insitam contrahi, per hanc contractionem, multa illa ostia vasorum, quæ cum placenta communicarunt, postque illius resolutionem hiant, obturari ne hæmorrhagia contingat, omnino suspicari licet, & idem fieri post sectionem Polypi, quippe cum & parietes uteri circa partem relictam poni possunt & ita impedire, quo minus sanguis effluere possit. Sed cum id solummodo eos spectat, qui fundo corporique uteri adfixi sunt, illique ergo excipiendi sunt, qui collo & orificio adhærent, cum porro & ipsa ligatura ad separationem partis pedunculi relictæ suam symbolam conferre videatur, hinc eorum sententiæ, quæ ligaturam adhiberi volunt, subscribere non dubito. Hæc sunt nunc ea, quæ circa Polyporum naturam & curationem scribere meæ debiles vires permiserunt; adpone nunc B. L. adponenda, corrige corrigenda, & judica saltem cum OVIDIO: Ut desint vires tamen est laudanda voluntas, sic sane meum expletur votum.

T H E S E S.

I.

Funiculus umbilicalis, si juxta caput infantis prolapsus est, melius sineque noxa fœtui imminente deligatur & abscinditur, quam in Uterum reconditur.

II.

Disruptio Tunicarum fœtum obducentium, & insequens aquarum effluxus Partum, si orificii aperti diameter ad magnitudinem unius s. sesquipollicis accedit, dolores excitando promovet, hinc nisi Natura id opus molitur, eas dirumpi indicatio jubet.

F

III.

Disruptionem Tunicarum & Effluxum Aquarum Partum magis retardare ac promovere, si instituitur antequam orificium satis apertum est, sum expertus.

IV.

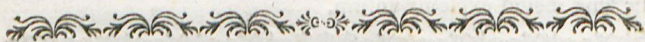
Infantes, qui moriuntur, quia Funiculus Umbilicalis prolapsus & compressus fuit, Vitam ex defectu sanguinis perdunt, ceteris paribus, minime ex abundantia.

V.

Forcipem Levetianam nullam Contusionem tam in partibus infantis, quam & matris efficere, a priori demonstrari valet, & a posteriori confirmatur.

VI.

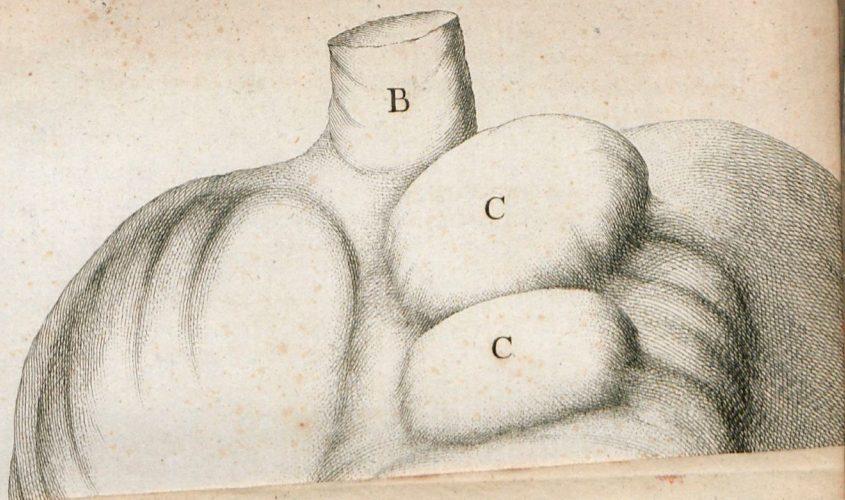
Moles, quam Gravida, se volvens, ex uno latere in aliud cadere sentit, pro certo signo infantis haberi nequit.

Explicatio Figuræ.

- A. Corpus Polypi.
- B. Pedunculus, quo fundo Uteri affixus erat.
- C. C. Duo Tubercula ultra superficiem anteriorem eminentia.
- D. D. Denotant impressionem circacircum Polypum videndam.
- E. Impressio quædam Uteri orificium mentiens.

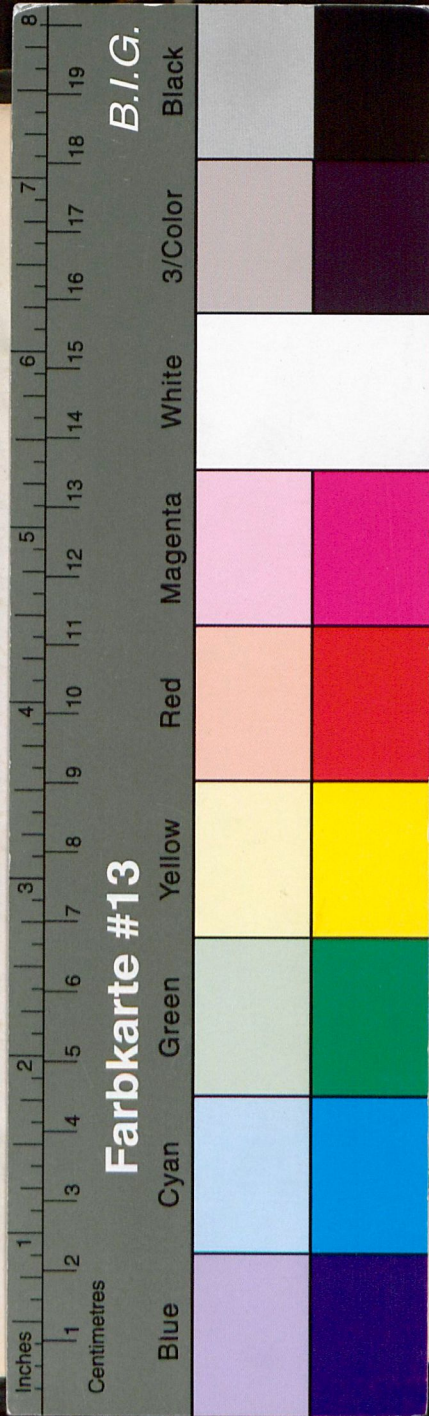
VD 18

ULB Halle
008 342 954

3

DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICO - OBSTETRICALIS
DE

POLYPO
ELICITER EX UTERO
EXTIRPATO

QUAM
DEO TRIUNO PRÆSIDE
SENSU
GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ
ALMA ARGENTORATENSIVM UNIVERSITATE
PRO
SUMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBUS
ET

PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS

RITE ASSEQUENDIS
SOLENNITER ERIT DEFENSURUS
JOHANNES JACOBUS TANNER

St. GALLO - HELVETUS.
DIE XIV. FEBRUARII MDCCLXXI.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI
Typis JOH. HENRICI HEITZII, Universitatis Typographi.